

Μητροπολίτου Ἀργολίδος
ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ (Ἀντωνόπουλου)

Δύο σφαῖρες στό Ντονιέτσκ

Πορφύρα

Μητροπολίτης Αργολίδος κ. Νεκτάριος Αντωνόπουλος, πέραν των άλλων αρετών και προτερημάτων του, είναι και ένας πολυγραφότατος συγγραφέας τριών, τουλάχιστον, δεκάδων βιβλίων. Είναι αυτός που με τα βιβλία του ανέδειξε και έκανε γνωστό ανά τον ορθόδοξο ελληνισμό τον σύγχρονο Ρώσο άγιο, τον Λουκά, Αρχιεπίσκοπο Συμφερουπόλεως και Κριμαίας και Καθηγητή τής ανατομίας και χειρουργικής στο Πανεπιστήμιο τής Τασκένδης. Από τα προαναφερθέντα βιβλία του ένδεκα αναφέρονται στον εν λόγω Άγιο και κυκλοφορούν, εκτός από την ελληνική και στη Γαλλική, Ρουμανική και Αλβανική γλώσσα.

Γνωστή, ειδικά, επί του προκειμένου, είναι η «Συνοδοιοπορία με τον Άγιο Λουκά» (τόμοι 3), στην οποία ο Μητροπολίτης Αργολίδος ακολουθεί τα βήματα τού Αγίου και με τον οικείο και γλαφυρό του λόγο μάς παρουσιάζει λεπτομερώς τα μέρη όπου έζησε, τους τόπους τής εξορίας και δοκιμασίας του, αλλά και τους ανθρώπους που τον γνώρισαν και έζησαν κοντά του. Από την άλλη, είναι πανελλήνια γνωστή η αυτοβιογραφία τού Αγίου υπό τον τίτλο: «Αγάπησα το μαρτύριο» (η Ρωσία στα χρόνια τής επανάστασης), στην οποία μιλεί και αυτοβιογραφείται ο ίδιος ο άγιος Λουκάς, ο διάσημος χειρουργός αλλά και κατάδικος και μάρτυς τού σοβιετικού καθεστώτος. Τα γεγονότα που περιγράφει εξελίσσονται στο α΄ μισό τού 20ου αιώνα, ενώ το κείμενό του εμπλουτίζεται και με σπάνιες φωτογραφίες και έγγραφα από τα αρχεία τής Κ.Γ.Β.

Η αγάπη του αυτή προς τον άγιο Λουκά είναι που ώθησε τον φίλο Μητροπολίτη Αργολίδος να πραγματοποιήσει δεκάδες, μέχρι σήμερα, ταξίδια στην Ρωσία και να αγαπήσει την ιδιαίτερη πατρίδα τού Αγίου, την πονεμένη Ουκρανία, όπως και την Ελλάδα, και να πονά, εννοείται, σήμερα και να θλίβεται και να συμπάσχει για τη θλιβερή κατάσταση που επικρατεί σε αυτήν τη φίλη χώρα τού Βορά. Η αγάπη του αυτή, στο παρουσιαζόμενο, με το παρόν σημείωμά μας, βιβλίο του, τον θέτει προ αμείλικτων φωτισμένων ερωτημάτων για το κατά πόσον, δηλαδή, ο πόλεμος αυτός, σήμερα, στην Ουκρανία, δικαιολογείται και για το ποιος, τελικά, έχει μαζί του το δίκιο.

Από την άλλη, η διχοτόμηση τής Σοβιετικής Ένωσης το 1991 επηρέασε και την εκκλησιαστική ζωή τής Ουκρανίας. Και διερωτάται, κι εδώ, ο φίλος Ιεράρχης για το πόσο τραγικό είναι αλήθεια η ειρήνη τής παρουσίας τού Χριστού να χτυπιέται από την αγριότητα των παθιασμένων ανθρώπων και η Εκκλησία στην Ουκρανία αντί να μείνει μακριά από εθνοφυλετισμούς, αντί να κρατήσει στην αγκαλιά της τον λαό, ως όφειλε, και να τον σώσει, ακολούθησε τον δρόμο τού διχασμού, καταλύοντας την έννοια τής καθολικότητας τής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Στήνει, λοιπόν, ο σεβασμιώτατος μίαν ιστορία, ένα αφήγημα προβληματισμού γύρω από τον εθνοφυλετισμό, που αποτελεί τορπίλη θανάτου για την ενότητα, ειδικά, της Εκκλησίας. «Δύο σφαίρες στο Ντονιέτσκ» είναι ο τίτλος τής αφήγησής του, που εκδόθηκε από τις γνωστές εκδόσεις «Πορφύρα». Πρόκειται για μια πολύ προσεγμένη έκδοση, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό από την πολύπαθη ρωσική γη (περιοχή, ειδικά, του Ντονιέτσκ τής ανατολικής Ουκρανίας, που, γι' αυτό, και υπήρξε θέατρο πολλών πολεμικών επιχειρήσεων).

Στη συναρπαστική ιστορία τού Σεβασμιωτάτου εξετάζονται οι «παράλληλοι βίοι» τριών νέων .του ουκρανού Ιγκόρ, του Ρώσου Γιούρι, από το Σουζντάλ (βορειοανατολικά της Μόσχας) και του π. Σεργίου, με πλούσιες θεολογικές σπουδές στην Αθήνα, γύρω από τον οποίο περιστρέφεται όλος ο θεολογικός (περί τον εθνοφυλετισμό κυρίως) προβληματισμός τού βιβλίου. Αυτό που ζεσταίνει πίοτε τους ήρωες τής ιστορίας, αλλά και τον ίδιο τον επίσκοπο συγγραφέα είναι, νομίζω, το παράδειγμα δύο Αγίων . ο ένας Έλληνας, που έζησε κι έδρασε ως Ρώσος στην Ουκρανία κι ο άλλος Ρώσος, που μόχθησε και κοπίασε για τη σωτηρία των Ελλήνων. Ο λόγος για τον δικό μας, τον Ρεθύμνιο, από την Αξό Μυλοποτάμου, Αθανάσιο Πατελάρο, τον προσαγορευόμενο και ως Έλληνα, τον καθήμενο, και ως νεκρός, επί θρόνου (στον άγιο αυτόν έχει, ως γνωστόν, αφιερωθεί το ημερολόγιο τής Μητροπόλεώς μας τού έτους 2015) και τον Άι- Γιάννη τον Ρώσο, τον Ομολογητή, που ευλογεί, σήμερα, και αγιάζει το Νέο Προκόπι τής Ευβοίας. Ο Θεός τον έστειλε στην Ελλάδα, για να παρηγορήσει σε δύστηνους χρόνους δουλείας τους Έλληνες, όπως συνέβη και παλιότερα, στα χρόνια τού Νικηφόρου Φωκά, και με τον άγιο Νίκωνα τον Μετανοείτε εδώ στην Κρήτη (αλλά και στην Πελοπόννησο) και ξανά αργότερα, στα χρόνια τής Ενετοκρατίας, και πάλι εδώ στην Κρήτη, με τον άγιολιωάννη τον Ερημίτη.

Μέσα, λοιπόν, από τη συγκλονιστική ιστορία παρακολουθούμε τις σπουδές και την εξέλιξη των τριών αυτών βασικών ηρώων τής αφήγησης, τα προβλήματα και τις αγωνίες τους, μέχρι που ο Ιγκόρ και ο Γιούρι, άγνωστοι, φυσικά, μέχρι τη στιγμή εκείνη τού πολέμου, συναντιούνται, όλως συμπτωματικά και τυχαία, στο μέτωπο, όταν, ο δεύτερος – κάτω από την ασίγαστη και πιεστική ανάγκη του να βρει και να καπνίσει ένα τσιγάρο- έκανε ένα βήμα προς το μέρος τού «εχθρού», στο λασπωμένο από την ακατάπαυτη βροχή ρωσικό έδαφος. «Ένα τσιγάρο φίλε...», απευθύνεται ο Ρώσος στον Ουκρανό Ιγκόρ (μα, οι εχθροί, αλήθεια, γίνεται να μιλούν την ίδια γλώσσα;). Ο Ιγκόρ συγκαντανεύει και ο Γιούρι κάθεται δίπλα του, να προφυλαχθούν και οι δύο από τη βροχή που συνεχίζει να πέφτει ασταμάτητα. Κάνουν παρέα, καπνίζουν και συζητούν για τη βροχή.

-Πάσχα, αλήθεια, είναι αυτό; διερωτώνται.

-Οι καιροί άλλαξαν, συμφωνούν κι οι δυο, έχουν τρελαθεί. Ξαφνικά, τα μεσάνυχτα, φωτοβολίδα περνά ανάμεσά τους η λήξη τής ανακωχής! Στο βάθος ακούγονται προστακτικές φωνές, πυροβολισμοί, προβολείς που ξεσκίζουν απειλητικά τον βαρύ πέπλο τού σκοταδιού. Ο Γιούρι συνειδητοποιεί ξαφνικά ότι βρισκόταν σε «ξένο», σε ουκρανικό, έδαφος. Οι διαταγές στο θέμα αυτό ήταν ξεκάθαρες! Μονομιάς, αυτοί που πριν ο ένας ζέσταινε τον άλλο με το χνώτο τους, που ακουμπούσαν στον ίδιο κορμό δένδρου και προφυλάσσονταν από τη βροχή μαζί κάτω από την ίδια πυκνή φυλλωσιά, τώρα ήταν έτοιμοι να σκοτώσουν ο ένας τον άλλο. Όμως, γιατί; Ποιος, αλήθεια, θα μπορούσε, τη στιγμή εκείνη, να δώσει την απάντηση στο αμείλικτο, στο καταματωμένο αυτό «γιατί»;

Ο Γιούρι σηκώνεται αστραπιαία κάνοντας μια απεγνωσμένη προσπάθεια να πατήσει στο «δικό» του, το ρωσικό, έδαφος. Ο Ιγκόρ προλαβαίνει και πατά ασυναίσθητα τη σκανδάλη. Μειιάς δείχνει να... μετανιώνει! Ήταν, όμως, αργά, πολύ αργά, για να αλλάξει την τροχιά της η σφαίρα. Ο Γιούρι νιώθει τη φωτιά να περνά άπονα και να τού κεντά μέσα βαθιά τα σπλάχνα. Ο Ιγκόρ πλησιάζει δειλά τον «ανθρώπινο στόχο» που είχε μπροστά του. Ναι, φαινόταν, αλήθεια, καλό παιδί, συλλογίζεται, μα αν δεν προλάβαινα εγώ να τραβήξω πρώτος τη σκανδάλη, δεν θα γινόταν, σίγουρα, το αντίθετο;... Έτσι, τον είχαν διδάξει στον στρατό. Ο Ιγκόρ κάλεσε όλες τις δυνάμεις που τού είχαν απομείνει μέσα του, επιστράτευσε όλη την προσοχή του.... Το παγωμένο του δάκτυλο βρήκε λίγη ζεστασιά στη σκανδάλη τού όπλου που είχε στα χέρια του και χάιδευε απαλά. Την πάτησε ασυνείδητα (ή γιατί όχι, προσθέτω εγώ, συνειδητά) και η σφαίρα πέτυχε τον Ιγκόρ στο στήθος. Ο Ιγκόρ πέφτει κάτω, δίπλα στον Γιούρι. Οι τελευταίες αναπνοές τους συναντιούνται. Οι ψυχές τους φεύγουν αγκαλιασμένες, να πουν ο ένας στον άλλο κάτι από αυτά που δεν πρόλαβαν να πουν, γιατί στο μεταξύ έληξε η ανακωχή.

Τα φέρετρό τους σκεπάστηκαν με τη σημαία. Στις κηδείες τους όλοι φώναζαν, κλαίγοντας ότι τα παλικάρια αυτά έπεσαν «ήρωες» για την πατρίδα! Και ο Σεβασμιώτατος, στο σημείο αυτό, θέτει τραγικό, αδυσώπητο το ερώτημα . «αυτά τα παλικάρια, αλήθεια, έπεσαν υπέρ πατρίδος;»...

Η διήγηση αυτή τού φίλου Μητροπολίτη Αργολίδος κ. Νεκταρίου, στη οποία σκόπιμα, για το ενδιαφέρον της, πιότερο εστίασα, αποτελεί, σαφώς, όλην την πεμπτουσία τού παρουσιαζόμενου βιβλίου, ενός βιβλίου κήρυκα- χωρίς, πάντως, και να το αναφέρει πουθενά- της ειρήνης και της συναδέλφωσης των λαών. Είναι, ακριβώς, αυτό που με συνεκίνησε και με ώθησε να προβώ στην παρουσίαση αυτήν.

Την εγκυρότητα τού βιβλίου εγγυώνται η θερμουργός πίστη τού συγγραφέα του στην Εκκλησία και το επίγειο έργο της και ο κατ' επίγνωσιν ένθεος ιεραποστολικός ζήλος του. Ο συγγραφέας γράφει απλά και ταπεινά από το περίσσειμα και τον ιερό ενθουσιασμό της 'φλεγόμενης καρδιάς του' και επιτυγχάνει με τον φιλειρηνικό λόγο του να αναθερμάνει τις ψυχές των αναγνωστών του και να δονήσει τις πιο ευαίσθητες χορδές τής καρδιάς τους, δημιουργώντας, με τον τρόπο αυτόν τις αναγκαίες ψυχολογικές προϋποθέσεις, ώστε να καταστούν τα γραφόμενά του μόνιμο βίωμα αυτών

Για άλλη μια φορά συγχαίρουμε και θερμά ευχαριστούμε τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Αργολίδος και εκλεκτό φίλο κ. Νεκτάριο και του ευχόμαστε να έχει δύναμη, για να συνεχίζει τη γόνιμη και δημιουργική παρουσία του στον χώρο τής Εκκλησίας και της Παιδείας, όπου η μέχρι σήμερα συμβολή του είναι μεγάλη.

[Εκδόσεις «Πορφύρα», Αθήνα 2014, σχ. 8ο (21 Χ 12,5), σσ. 88] ΚΩΣΤΗ ΗΛ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Πηγή: Ευάγγελος Μπουγιώτης